

aanleg

hsl Antwerpen - Nederlandse grens

www.nmbs.be

hsl

infobrochure over de werken

nieuwe hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Nederlandse grens

› Vanaf oktober dit jaar starten de werken voor de aanleg van een nieuwe hogesnelheidslijn (hsl) langs de autosnelweg E19 tussen Antwerpen en de Belgisch-Nederlandse grens.

In 2005 zullen de hogesnelheidstreinen tegen 300 km/u over een volledig nieuwe spoorlijn richting Nederland flitsen.

Via deze spoorlijn zullen in 2005 hogesnelheidstreinen tegen 300 km/u naar Nederland en binnenlandse IC-treinen tegen 200 km/u richting Kempen en Breda sporen.

De hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Belgisch-Nederlandse grens maakt deel uit van de noordelijke hsl-tak Brussel-Nederlandse grens. Sinds 1993 werkt de NMBS aan de aanleg van drie hogesnelheidslijnen in ons land. Vandaag is al één hsl -van Brussel tot de Franse grens- in dienst en wordt er volop gewerkt aan de noordelijke en oostelijke tak (Brussel-Duitse grens) van ons hogesnelheidsnet.

De noordelijke tak heeft een lengte van 87 km waarbij we de lijn Brussel-Antwerpen, de Antwerpse noord-zuidverbinding én de hsl tussen Antwerpen en de Belgisch-Nederlandse grens onderscheiden. De hogesnelheidstreinen zullen tegen 160 km/u richting Nederland over de bestaande gemoderniseerde spoorlijn Brussel-Antwerpen rijden. De stad Antwerpen kunnen de treinen doorkruisen via de noord-zuidverbinding, een spoortunnel van 3,8 km tussen

Antwerpen-Berchem en het Damplein. Vanaf Antwerpen wordt een nieuwe hogesnelheidslijn van 35,2 km aangelegd langs de autosnelweg E19 Antwerpen-Breda.

Een kokertunnel onder de Havanastraat (Antwerpen-Luchtbal) vormt het begin van deze hogesnelheidslijn. De hsl kruist vervolgens de drie bestaande wegen van de verkeerswisselaar E19/A12 en sluit nauw aan bij de buitenste arm. Daarna volgt de nieuwe spoorlijn de E19 aan de westzijde via de gemeenten Merksem/Ekeren (Antwerpen), Schoten, Brasschaat, Brecht, Wuustwezel en Hoogstraten.

In de gemeente Brecht komt er een nieuwe stopplaats 'Noorderkempen' waar uitsluitend binnenlandse treinen zullen stoppen. Op die manier kan het voorstadsverkeer in het noorden van Antwerpen verder uitgebouwd worden en kan de treinreiziger op twintig minuten vanuit de Kempen naar het centrum van Antwerpen sporen. De aanleg van de noordelijke hsl-tak is dus niet alleen een zegen voor de internationale verbindingen, ook het binnenlands treinverkeer zal van de nieuwe spoorlijn profiteren.

In de gemeente Brecht komt er een nieuwe stopplaats 'Noorderkempen' waar uitsluitend binnenlandse treinen zullen stoppen.

De werken voor de aanleg van de hogesnelheidslijn starten vanaf oktober 2000.

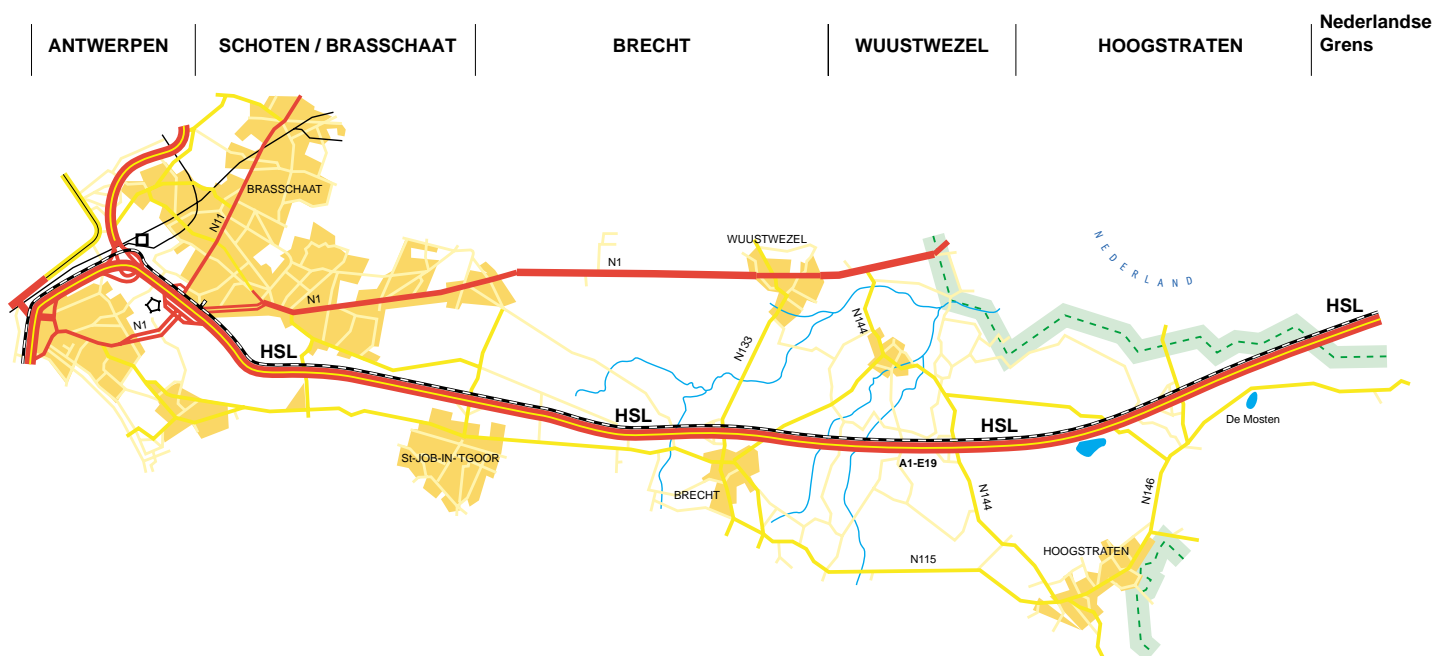
communicatie naar de omwonenden

hogesnelheidslijn tussen nieuwe hogesnelheidslijn tussen

De omwonenden zullen van het verloop van de werken op de hoogte worden gehouden via 'De Werfexpres'. Dit magazine volgt de werkzaamheden op de voet en ieder zal er de informatie vinden die hem of haar aanbelangt.

Wanneer er werken met verwachte werf- en/of verkeershinder moeten uitgevoerd worden, krijgen de betrokken omwonenden een werfinfo in de bus. Dit is een soort nieuwsbrief waarin wordt uitgelegd welke werken er moeten worden uitgevoerd, waarvoor ze dienen en wat de mogelijke hinder kan zijn. Ook via de gemeentelijke infobladen zal u regelmatig meer vernemen over de werken.

Vanaf het voorjaar van 2001 beschikt de NMBS ook over een infopaviljoen in de gemeente Brecht. Voorlopig kan u met al uw vragen terecht in ons infolokaal in het station Antwerpen-Centraal. Het bevindt zich links naast de hoofdingang De Keyserlei.

De 35,2 km lange hsl loopt evenwijdig met de autosnelweg E19 Antwerpen-Breda en spoort door de gemeenten Merksem/Ekeren (Antwerpen), Schoten, Brasschaat, Brecht, Wuustwezel en Hoogstraten.

Antwerpen

koker onder Havanastraat is startpunt nieuwe hsl richting Kleine Bareel

> De werken voor de aanleg van de nieuwe hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Nederlandse grens starten met de verplaatsing van collectoren en pijpleidingen in de omgeving van de Havanastraat en op de verdere gedeelten richting Nederland.

Een kokertunnel onder de Havanastraat vormt het begin van de hogesnelheidslijn. De hsl kruist vervolgens de drie bestaande wegen van de verkeerswisselaar E19/A12 en sluit nauw aan bij de buitenste arm.

De Havanastraat en de Laaglandlaan worden gekruist via een koker onder de toegangshelling.

Voor de passage van het in- en uitrittencomplex Kleine Bareel wordt er een viaduct gebouwd met doorzichtige geluidsschermen. Dankzij dit viaduct blijven de in- en uitritten van de E19 vrijwel ongewijzigd en zal de verkeershinder tot een minimum beperkt blijven.

Om de verkeersstromen vanuit Brasschaat en richting Antwerpse Ring te verbeteren, zal naast de bestaande in- en uitritten van de E19 een bijkomende oprit vanop de Bredabaan worden aangelegd.

Dankzij de nieuwe aansluitingsweg vanaf de Bredabaan zullen de verkeersstromen richting Antwerpse Ring vlotter verlopen.

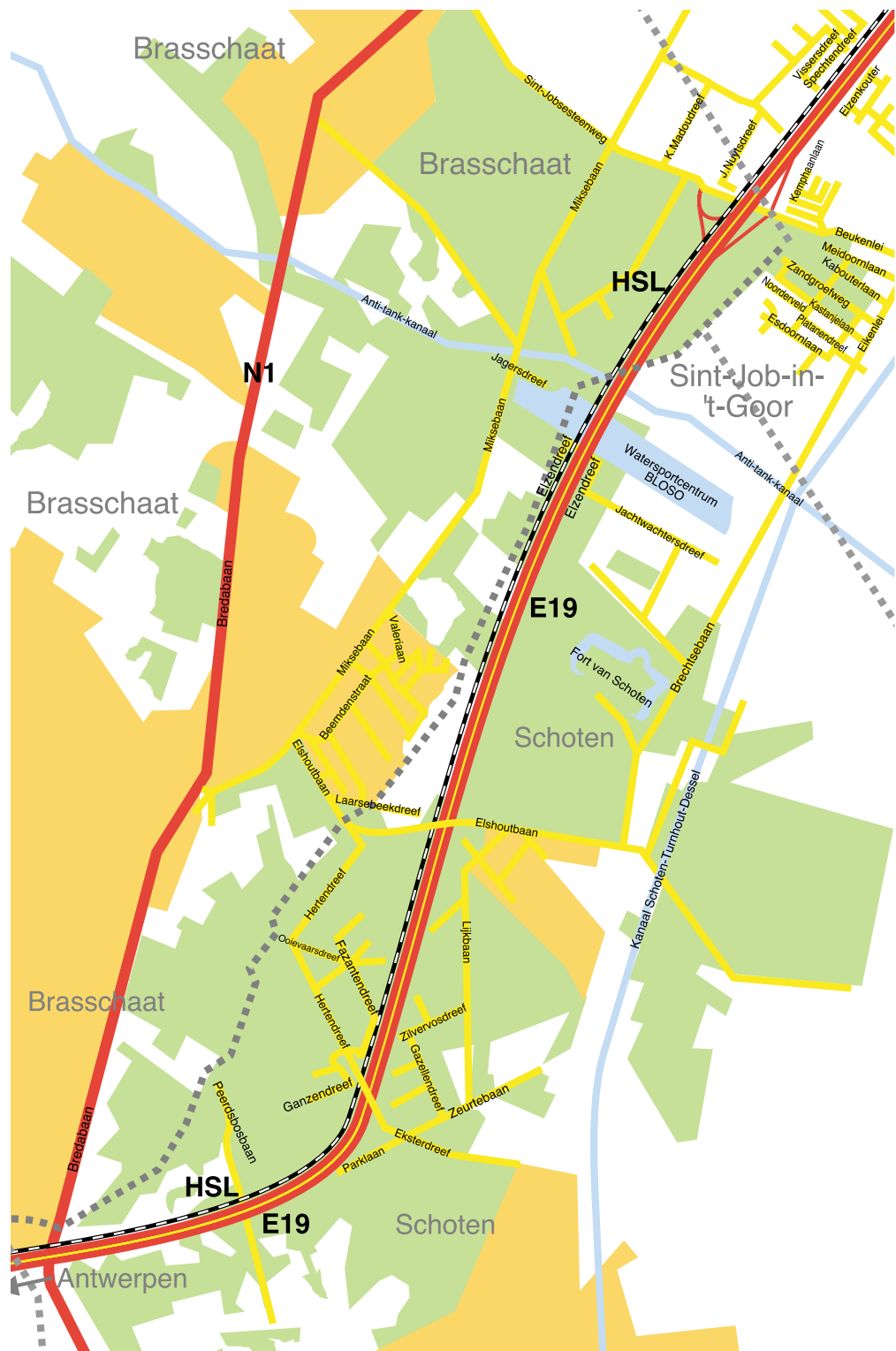

De werken voor de aanleg van de nieuwe hsl starten met de verplaatsing van collectoren en pijpleidingen in de omgeving van de Havanastraat en op de verdere gedeelten richting Nederland.

De nieuwe spoorlijn bundelt met de autosnelweg E19 Antwerpen-Breda.

Schoten/Brasschaat

treinen sporen in koker door Peerdsbos

Schoten/Brasschaat Schoten/Brasschaat Schoten/Brasschaat Schoten/Brasschaat Schoten/Brasschaat

De hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Nederlandse grens komt aan de westkant van de autosnelweg E19 te liggen. Over de gehele lengte van het Peerdsbos bundelt de hsl met de E19. Het treinverkeer zal eind 2005 in een kokerconstructie door het Peerdsbos sporen.

Tussen de Kleine Bareel en de Elshoutbaan in Schoten ligt de hsl in een koker met opengewerkte wand naar de E19.

Tussen de Kleine Bareel en de Elshoutbaan in Schoten ligt de hsl in een koker met opengewerkte wand naar de E19. De voorbereidende werken hiervoor starten in het najaar van 2000. Om te voorkomen dat eventueel omvallende bomen op de hsl zouden terechtkomen, wordt de spoorlijn beschermd door een kokerconstructie met dakstructuur. Op deze manier wordt de inname van de bosrand zoveel mogelijk beperkt en kan na de realisatie van de koker opnieuw groen tegen deze koker worden aangeplant.

Bovendien doet de koker dienst als geluidsscherm en zal hij het lawaai van de autosnelweg ter hoogte van het Peerdsbos met tien decibel terugdringen. Dankzij die maatregel zal er in het bos een stuk minder geluidsoverlast zijn, waardoor het recreatiegebied aangenamer wordt. Voor de doorgang van de hsl aan de Peerdsboslaan, de Hertendreef en de Elshoutbaan worden de bruggen gedeeltelijk aangepast.

Kruising van de Bloso-Plassen

De huidige bouwvergunning voorziet om de Bloso-Plassen te kruisen met een brug, omdat er op de gewestplannen een zone is gereserveerd voor de aanleg van het duwvaartkanaal Oelegem-Zandvliet en wegens de aanwezigheid van de Bloso-Plassen. Wegens de intentie van het Vlaamse Gewest om het duwvaarttracé te schrappen van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (het vroegere gewestplan) zal de NMBS stappen ondernemen om op deze plaats een brugconstructie te vermijden.

De hogesnelheidslijn over de Bloso-Plassen sluit verder aan op het gebied van de Mikse heide, ter hoogte van het sanatorium 'De Mik' en verder de Rommers- en Tremelheide in Brasschaat. Het tracé loopt op maaiveldniveau langs het sanatorium en door de in- en uitritarmen van de Beukenlei - Sint-Jobsesteenweg, die heraangelegd moeten worden.

De koker aan het Peerdsbos doet dienst als geluidsscherm en zal het lawaai van de autosnelweg ter hoogte van het Peerdsbos met tien decibel terugdringen. Dankzij die maatregel zal er in het bos een stuk minder geluidsoverlast zijn, waardoor het recreatiegebied aangenamer wordt.

Op plaatsen waar bomen op de spoorlijn kunnen terecht komen, rijden de treinen in een koker met dakconstructie.

nieuwe stopplaats voor IC-treinen aan hogesnelheidslijn in Brecht

› De nieuwe hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Nederlandse grens kruist ook de gemeente Brecht. Ter hoogte van de Bethovenstraat komt de nieuwe stopplaats 'Noorderkempen'.

Dankzij deze stopplaats voor IC-treinen krijgt de regio een snelle verbinding met Antwerpen en Breda en een vlottere doorstroming naar Brussel.

De toegang tot het station komt aan de Bethovenstraat. Ter hoogte van de in- en uitritten voor de autosnelweg E19 komt een rotonde om het verkeer in goede banen te leiden. De aanleg van de stationsomgeving maakt deel uit van een aparte, nog in te dienen bouwaanvraag. Er zijn ruime parkings voorzien, die gefaseerd zullen worden uitgevoerd, in functie van het gebruik van de nieuwe stopplaats.

De hsl in Brecht

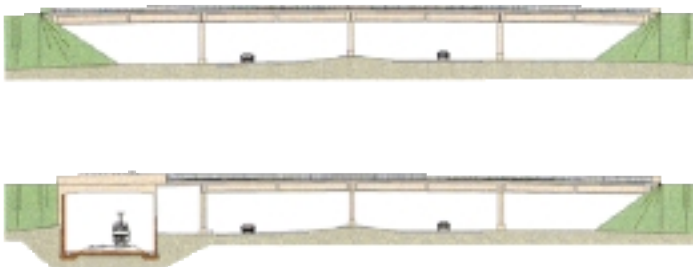
Voor de doortocht van de hsl in Brecht moeten er vijf bruggen worden aangepast: de brug van de Andrélaan, de brug van de Hoge Mereyt (Mieksebaan), de brug van de Bethovenstraat (toegangsweg naar stopplaats 'Noorderkempen'), de brug van de Veldstraat en de brug van de Sint-Lenaartsbaan. Over de Kapelstraat wordt een nieuwe kokerbrug gebouwd voor de hogesnelheidslijn.

De capaciteit van de E19-parking van Brecht wordt overgebracht en geïntegreerd in de serviceparking Minderhout.

E19

In de zone tussen de Sint-Jobsesteenweg en de Andrélaan komt er een geluidsberm tussen de hsl en de omgeving.

Tussen Antwerpen en de Nederlandse grens moeten een twintigtal bruggen over de E19 voor de hsl worden aangepast. Geen enkele brug moet gesloopt worden. De gekozen oplossing verschilt van brug tot brug.

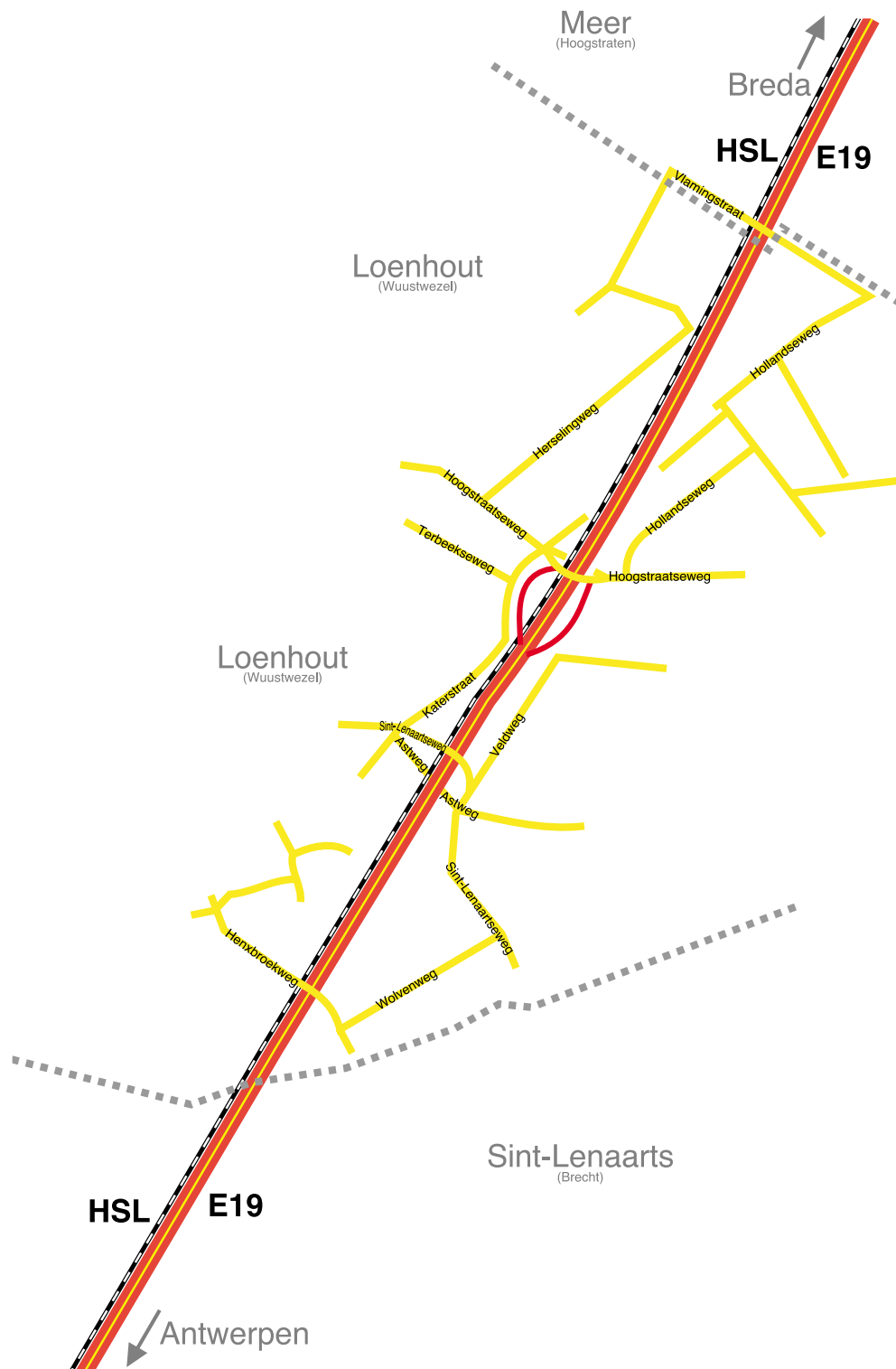
Dankzij de stopplaats voor IC-treinen in Brecht krijgt de regio een snelle verbinding met Antwerpen en een vlottere doorstroming naar Brussel.

Voor de doortocht van de hsl in Brecht moeten er vijf bruggen worden aangepast.

Wuustwezel

hsl spoort in Wuustwezel langs open agrarisch gebied

De hogesnelheidslijn loopt doorheen Wuustwezel langs open agrarisch gebied. De spoorlijn bundelt hier met de E19. Tussen de autosnelweg en de hsl wordt er een veiligheidsberm aangelegd.

In totaal moeten er in Wuustwezel drie bruggen worden aangepast voor de doortocht van de hsl: de brug van de Henxbroekweg, de brug van de Sint-Lenaartseweg en het in- en uitrittencomplex van de Hoogstraatseweg.

Aangezien de hsl in Wuustwezel langs open agrarisch gebied spoort, moeten er geen ingewikkelde technische werken worden uitgevoerd. De aanvang van de werken voor de nieuwe spoorlijn in Wuustwezel is voorzien in de lente van 2001.

In Wuustwezel komt er tussen de E19 en de nieuwe hsl een veiligheidsberm zodat los geraakte ladingen van vrachtwagens onmogelijk op de spoorlijn kunnen terechtkomen.

De hogesnelheidslijn spoort in Wuustwezel langs open agrarisch gebied en bundelt met de E19 autosnelweg Antwerpen-Breda.

Voor de passage van de hsl in Wuustwezel moeten er drie bruggen worden aangepast.

Nergens moeten er in Wuustwezel technisch ingewikkelde werken worden uitgevoerd.

Hoogstraten

autosnelweg verschuift 37 meter voor hsl in Hoogstraten

> In Hoogstraten kruist de hogesnelheidslijn Antwerpen-Nederlandse grens zes bruggen: namelijk de brug van de Vlamingstraat, de brug van de Terbeeksestraat, de brug van de Maxburgdreef, de verkeerswisselaar aan de John Lijsenstraat, de brug van de Krochtenstraat en de brug van de Mosten. Deze bruggen moeten allemaal aangepast worden.

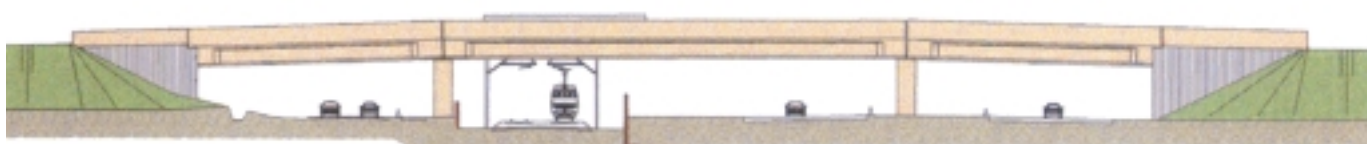
Het gebied van de serviceparking Minderhout wordt uitgebreid en zal 3 meter boven het niveau van de E19 worden aangelegd. Op die manier is de servicezone goed zichtbaar en is er een vlotte toegang naar de in- en uitritten. Het servicestation wordt herbouwd en de vrachtwagen- en autoparking wordt een stuk groter. Aan het restaurant en de bijgebouwen wordt niet geraakt.

De transportzone in Meer wordt gedomineerd door bedrijfsgebouwen. Om de onteigening van deze bedrijfsgebouwen te vermijden, wordt de E19 maximaal 36,5 meter opgeschoven. Op die manier wordt ruimte gecreëerd voor de aanleg van de hogesnelheidslijn tussen de transportzone en de E19. Het verkeer zal er zo weinig mogelijk hinder van ondervinden.

De beslissing over de inplanting van nieuwe wegenissen en op- en afrittencomplexen is nog niet definitief en wordt bestudeerd door de Vlaamse en Nederlandse overheden. Er wordt gezocht naar een optimale ontsluiting en bereikbaarheid van zowel de Nederlandse (Hazeldonk) als de Belgische transportzone (Meer).

Het gebied van de serviceparking Minderhout wordt uitgebreid en zal 3 meter boven het niveau van de E19 worden aangelegd.

ontsluitingsweg

E19 (Antwerpen)

E19 (Breda)

De brug over de E19 ter hoogte van De Mosten zoals ze er in de toekomst zal uitzien. Naast de hsl komt een nieuwe weg zodat de transportzone voor alle verkeer gemakkelijk bereikbaar blijft.

werf- en verkeershinder vooraf grondig bestudeerd

› De aanleg van een nieuwe hogesnelheidslijn vergt een hele reeks werken en brengt onvermijdelijk hinder met zich mee. Het vermijden of inperken van mogelijke werf- en verkeershinder is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de projectverantwoordelijken.

De omwonenden zullen bij de aanleg van de hogesnelheidslijn vooral rekening moeten houden met de verkeersomleidingen tijdens de aanpassing van de dwarsende bruggen van de E19.

Ook in het milieueffectrapport (MER), een omvangrijke studie van de gevolgen van de werken voor de omgeving, worden de maatregelen voorgesteld om de hinder in te dammen en de impact op de omgeving te verzachten.

De omwonenden zullen bij de aanleg van de hogesnelheidslijn Antwerpen-Nederlandse grens vooral rekening moeten houden met de verkeersomleidingen tijdens de verbouwing van de dwarsende bruggen van de E19. Deze omleidingen werden bestudeerd in een werkgroep met vertegenwoordigers van de betrokken overheden, de Rijkswacht en de NMBS. Dezelfde werkgroep bepaalde ook de omleidingscircuits en de signalisaties. Tijdens de werken zullen de omleidingen naar de praktijk geëvalueerd worden.

Werkverkeer

De materialen die nodig zijn voor de aanleg van de bedding zullen zoveel mogelijk in tussenstocks in de omgeving van de verkeerswisselaars worden opgeslagen. Op die manier blijft het werftransport over de lokale wegen beperkt. De aanvoer van spoorwegmaterialen zal grotendeels per spoor gebeuren.

Waterhuishouding

Het effect van de bijkomende verhardingen door de aanleg van de hsl wordt gecompenseerd door buffer- en infiltratiebekkens. De NMBS verstrekt aan het Vlaamse Gewest de nodige informatie voor hun studie over het integrale waterbeheer van het Schijn en de Laarse Beek.

Geluidsmaatregelen

Door de nieuwe hogesnelheidslijn naast de reeds bestaande autosnelweg aan te leggen, worden twee verkeersinfrastructuren gebundeld en wordt de geluidshinder beperkt. Alle maatregelen bepaald in het milieueffectrapport zullen worden toegepast. Buiten globale maatregelen zoals kokerconstructies, wanden, etc. zullen de woonkernen lokaal ook van geluidsschermen voorzien worden.

Integratie van de hsl in de omgeving

In de bouwplannen (in toepassing van het MER) wordt gestreefd naar de integratie van de hst-werken in de omgeving vanuit verschillende invalshoeken: de hierboven beschreven geluidsmaatregelen, de beperking van de onteigeningen, de groenaanleg en de compensatiebebouwing. Diepe uitgravingen worden vermeden zodat de bemalingen beperkt blijven en de natuurzones niet worden beschadigd. Bovendien zal voor de werken geen enkele brug gesloopt moeten worden. Alle bruggen die het tracé kruisen, worden aangepast zodat de duur van de onderbrekingen beperkt blijft.

Tunnels voor kleine zoogdieren

In samenspraak met het Vlaamse Gewest worden een aantal passagemogelijkheden gecreëerd waardoor kleine zoogdieren ongehinderd de E19 en de hsl kunnen oversteken.

archeologisch onderzoek raakt op kruissnelheid

➤ De aanleg van de hogesnelheidslijn tussen Antwerpen en de Nederlandse grens is voor archeologen een uitgelezen kans om het archeologisch erfgoed van de Noorderkempen te bestuderen.

Daartoe werd er een overeenkomst gesloten tussen de Provincie Antwerpen, de NMBS en het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP). De NMBS stelt voor het onderzoek een budget van 44 miljoen frank ter beschikking.

Het vooronderzoek

De eerste opdracht van het IAP bestond erin de archeologische potentie van het tracé beter in te schatten. Via een literatuurstudie werden de opgravingen en vondsten, die in het verleden langs het hst-tracé werden gedaan, geïnventariseerd. Meestal was deze informatie vaag en waren de oorspronkelijke vindplaatsen niet of slechts bij benadering te lokaliseren. Enkel de Mesolithische site van Brecht-Moordenaarsven en de voorhistorische begraafplaats van Brecht-Merreit zijn nauwkeurig te situeren. Beide sites zijn al grotendeels opgegraven.

Een tweekoppige ploeg startte midden 1999 met de eigenlijke terreinprospectie. De akkers werden systematisch afgewandeld en alle archeologische voorwerpen werden per perceel verzameld en geïnventariseerd. Vindplaatsen uit de literatuur konden op deze manier beter gelokaliseerd worden. Bovendien werden er enkele nieuwe sites ontdekt, zoals de Mesolithische site van Brecht-Melkweg. De prospectievondsten dateren uit de Steentijd, de IJzertijd en de volle Middeleeuwen.

Daarnaast werd om de vijftig meter een boring uitgevoerd. Deze leverden naast bodemkundige gegevens soms archeologische informatie op. In enkele zones met plaggenbodems werden enkele artefacten opgeboord en kon soms een oude cultuurlaag geïdentificeerd worden.

In de volgende fase van het onderzoek zal nu door middel van proefvakken en proefsleuven naar de archeologische sporen in de ondergrond gezocht worden. Het is best mogelijk dat in gebieden met een hoge archeologische potentie sites reeds volledig vernield zijn en de resten en sporen in de verstoorde bouwvoor zijn terecht gekomen. Omgekeerd kunnen in gebieden met een ongekende archeologische potentie niet of nauwelijks verstoorde sites aan het licht komen.

Stand van het onderzoek

In het najaar van vorig jaar startte de eigenlijke opgravingscampagne en werd de ploeg uitgebreid. In de loop van dat jaar kwamen maar een relatief klein aantal terreinen vrij voor onderzoek. Het natte weer en de wateroverlast waarin dat resulteerde, speelden de archeologen parten.

Er werden al drie kleinere zones onderzocht, in Brasschaat, Brecht en Schoten, en één grotere, in Ekeren-Het Laar. Op dit ogenblik wordt gewerkt op een veelbelovende site in Brecht, langsheen de Mieksebaan.

De eerste ontdekkingen bevestigen dat de Noorderkempen reeds bewoond zijn sinds de Steentijd. Zo werden er nabij de Melkweg in Brecht 160 artefacten gevonden die dateren van ongeveer 7500 voor Christus.

Ter hoogte van de wijk Elshout in Brasschaat werden er sporen van middeleeuwse landbouw aangetroffen. Bij boringen werd 13de- en 14de eeuws aardewerk aangetroffen. Er werden echter geen bewoningssporen gevonden. De vroegere bewoning situeert zich wellicht buiten het hst-tracé. Wel werden sporen van vroege landbouw aangetroffen, zoals spitsporen en enkele greppels.

Echt spectaculaire vondsten zoals fundamenten van oude nederzettingen of beenderen werden nog niet gedaan, maar de eerste resultaten van het archeologisch onderzoek bevestigen wel dat de Kempen in vroegere tijden veel dichter bevolkt waren dan algemeen wordt aangenomen.

archeologisch archeologisch archeologisch archeologisch archeologisch

De aanleg van de hsl is voor archeologen een uitgelezen kans om het archeologisch erfgoed van de Noorderkempen te bestuderen (Foto's IAP).

Meer info?

Bij specifieke vragen of interesse in het project van de hogesnelheidslijn Antwerpen-Nederlandse grens, kunt u terecht op het nummer **03 231 62 36** of op de project-infolijn van de NMBS op **078 15 48 04**.

Bijkomende informatie over de werken vindt u ook terug op de NMBS-website (www.nmbs.be) of op de site van TUC RAIL (www.tucrail.com).

E-mailen is mogelijk naar steven.piessens.068@nmbs.be of geert.dierckx.293@nmbs.be. Brieven kunnen worden verstuurd naar NMBS Communicatie, CO.032 – sectie 50, Public Relations, Frankrijkstraat 85, 1060 Brussel.

Gratis infobrochure van de Belgische spoorwegen

v.u. Louis Gillieaux, NMBS Communicatie, Frankrijkstraat 85, 1060 Brussel - redactie Dienst Communicatie NMBS - foto's Leo Goossenaarts - druk NMBS - lay-out Image Plus - oktober 2000